

Автор: Яковлев Иван Яковлевич

Книга: Выртмара

Рассказ: Выртмара

Эпир ака-суха ҫинче тата кӗркунне те каҫсеренех лашасемпе ҫаран ҫине выртма каяттӑмӑр.

Пирӗн выртма ҫаранӗ хамӑр ялтан инҫех мар, пӗр-икӗ ҫухраман та ытла пулмӗ. Вӑл ҫаран икӗ ял хушшинче: пӗр вӗҫӗнче пирӗн ял, тепӗр вӗҫӗнче, пӗр-ик ҫухрама, ураҫ ял. Икӗ енче икӗ лутра сӑрт. Варринче пӗчӗкҫеҫӗ ҫырма юкса выртать. Ҫырма тӑрӑх унта-кунта хура хӑва тӗмӗсем ҫсеҫӗ. Ҫав ҫарана эпӗ лашасемпе темиҫе те кайнӑ. Каймассерен унта ачасем пӗр-пӗр вӑйа туртса кӑларатӗҫ.

Пӗрре ҫапла эпӗ кӗркунне выртма кайрӑм. Кӗрхи каҫ пит тӗттӗм те сулхӑн пулат; ҫавӑнпа ҫӗр каҫиччен урасем шанса кӗтсех каяҫӗ. Ачасем пурте пӗр ҫӗре пухӑнчӗ те:

– Атьӑр, ачасем, кӗҫӗр кашличӗ ҫунтарар! Кӑҫал кашличӗ нумай! – Ҫапла каласассӑнах, пурте чӑл-пар саланчӗҫ анасем ҫинелле. Ача-пӑча нумайӑн: пӗр самантра темиҫе купа, пысӑк купасем, урам пек, йӗркерен тӑва-тӑва тухрӗеҫ. Унтан вӑал купасене вут тӗрте-тӗрте ячӗҫ. Ак хайхи кашличӗ ҫатӑртатса ҫуна пуҫларе-ҫке! Ҫулӑмӗ ҫӗлелле пӗрт ҫӗлӗш каять. Пӗтӗм ҫаран ҫап-ҫутӑ пулчӗ. Ача-пӑча савӑннипе нимӗн тӑва пӗлмест. Хӑйсем пурте кашличӗ тусанӗпе хуп-хура пулнӑ, куҫ шуррисс анчах курӑнаҫӗ. Хӑйсем ҫапах, пӗр-пӗринчен тӑрӑхлакаласа кулса, вут йӗри-тавра чупкаласа ҫӗреҫӗ. Шӑри-шӑри, лай-лай! тӑваҫӗ: пӗтӗм ҫаран ҫӗр-ҫемӗрлет; кӑлӑн темӗн пулнӑ тесе.

Ҫапла шуйӑхкаласа тӑнӑ ҫӗре хамӑр ял насусӗ киле парать кӗмсӗртеттерсе. Ун хыҫҫӑнах тата хамӑр ялтан та, тепӗр ялтан та ҫуран ҫынсем чупа-чупа ҫитрӗҫ. Насуспа килекенсем пирӗн пата пырса чарӑнчӗҫ те ни вӑрҫаймаҫӗҫ, ни ятлаймаҫӗҫ пире. Хӑранипе шап-шурӑ шурса кайнӑ хӑйсем. Пӗҫҫисене шарт! ҫапаҫӗҫ.

– Ку чухнехи ача-пӑча темӗн туртса кӑларӗ! Вара эпир сирӗн ял ҫунать пулӗ тесе! – теҫӗ ют ялсем.

– Эпир сирӗн ял ҫунать пулӗ тесе тата! – теҫӗ пирӗн ялсем.

Лашисене кӑшт кантарчӗҫ те кайрӗҫ вара килелле шалтӑртаттарса.